

Yaprak Özer
İndeks İçerik İletişim Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı

Elini tutmayın değsin, değştirsin

Başlığın esin noktası “dünyaya kadın eli değmeli”. Bu kadar iddialı. Söyleyen, Uluslararası Para Fonu (IMF). IMF’in Başkanı zarif bir kadın; Christine Lagarde. Belki bu yüzden söylemiş olabilirler diye düşünebilirsiniz, ama işin aslı şu ki, bıçak kemiğe dayandı, kadının iş gücünün dışında kalması küresel ekonomiye pahalıya patlıyor.

Dünyadaki iş gücünün yüzde 40’ını kadınlar oluşturuyor, dünyanın birçok ülkesinde iş gücünün dışında kalmaları küresel ekonomiye zarar veriyor. IMF’e göre bazı ülkeler potansiyel gayrisafi yurt içi hâsılasının (GSYH) yüzde 30’unu aşan ekonomik kayıpla karşı karşıya kalıyor.

Danışmanlık şirketi McKinsey’in raporuna göre 2025 yılına kadar kadınlar ekonomiye daha kuvvetle katılabilse, küresel ekonomide 28 trilyon dolar büyüme sağlanacak. Kadın çiftçiler erkek çiftçiler gibi üretebilecek olsalar 150 milyon kişiyi doyurabilecek üretim artışı sağlanabilecek.

Clinton Vakfı’nın desteklediği bir araştırmaya göre de kadınlar internet bağlantısına sahip olabilseler ekonomiye farklı bir ivme kazandıracaklar. Dünya kadın nüfusunun yüzde 30’u ek gelir için interneti kullanıyor, yüzde 45’i iş aramak için, yüzde 80’i kişisel eğitimi için.

Kadınları güçlendirmek yalnızca cebimizi doldurmak için değil, toplumsal geri dönüşü için önemli. Daha çok kadın çalışırsa ekonomi büyüyor. Hane gelirinin kontrolünün kadın tarafından yapılması harcamalarda eğitim, sağlık ve kültür gibi niteliksel değişikliklerle sonuçlanıyor. Özellikle çocukların yararına harcamalar artıyor. Üreme çağındaki kadınların eğitimindeki her 1 yıllık artış, çocuk ölüm oranını yüzde 9.5 oranında azaltıyor.

BM’nin araştırdığı 143 ekonomiden yüzde 90’ında kadınların ekonomik potansiyelini kısıtlayan en az bir yasa bulunuyor. Kadın ve erkeğin iş gücüne katılım uçurumunun ve maaşlardaki farkın kapanması halinde dünya genelinde kadınların gelirlerini yüzde 76 artırabileceği hesaplanıyor. Bu da kadın gelirinin 17 trilyon dolar artması anlamına geliyor

Yetenekleri saymakla bitmez

Kadın, karar verici-yaratıcı-girişimci noktalarda daha çok sayıda yer alsa hayatımıza renk geliyor. Ben de bilmiyordum, küçük bir araştırmayla ilginç sonuçlara ulaştım; Josephine Cochrane, bulaşık makinesini icat etmiş. 1886’da, yüksek basınçlı suyu kullanan bulaşık makinesi, o zamanlar bir masal. Evlerde, sistemin kullanılabileceği teknoloji yok. Cochrane icadını otel ve restoranlara satmayı başarmış. Mary Phelps Jacob, 1914’de sutyen patenti almış. Daha önce sutyene benzer ürünler kullanılıyor olsa da dizayn bakımından tek ve farklı olması nedeniyle ABD patent bürosu tescillemiş. Jacob, patentini daha sonra Warner Brothers Corset Company’ye satmış. Grace Hopper, bilgisayarların annesi olarak biliniyor ve birçok ödülü bulunuyor. Mary Anderson, otomobil cam sileceklerinin mucidi. Hedy Lamarr, 1941’de "gizli iletişim sistemleri" patentini almış. İcat ettiği cihaz, Nazilere karşı kullanılmış. Margaret Knight, o ana kadar zarf şeklinde olan kese kâğıtlarının alt kısmına uygun bir parça yerleştirilmesini sağlayan cihazı tasarlamış. Cihazın patentini almak (1871) kolay olmamış. "Bir kadın yenilikçi cihaz tasarlayamaz" diyerek dava açan bir şahsa karşın, çizimlerini kanıt olarak kullanmak zorunda kalmış.

Tüm dünyada kadın aleyhine bir tablo hâkim, Türkiye de bu tabloda gururla gösterilecek bir yere sahip değil. Aşağıdaki grafikler Türkiye’de iş dünyasındaki kadınların durumunu özetliyor.

İş yerinizde karar veren kadın neredeyse yok.

Türkiye’de çalışan kadın neredeyse yok.

TÜİK verilerine göre nüfusumuzun yüzde 49.8’i kadın. Kadınların yüzde 30.3’ü çalışma hayatında. Bu nüfus içinde girişimci erkeklerin sayısı 1.1 milyon gibi. Kadınlar 100 bin’in birazcık üzerinde. İş gücü açısından kadın erkek uçurumu nedeniyle kaynaklanan ekonomik kayıp Gayrı Safi Yurt içi Hâsıla’nın yüzde 25’i.

Türkiye’de iş dünyasında karar veren pozisyonlarda oturan profesyonel insanlar arasında kadınların erkeklerle kıyaslandığında oranı yüzde 62 daha düşük. Bu durum siyasette, bürokraside, özel sektörde, girişim dünyasında, özetle her yerde.

Kurumsal yatırımcı ilişkileri nüfusunun, kadınlar kadar az olsa da, etkin olmak konusunda kadınlardan daha şanslı olduğumu görebiliyorum. Kurumlarının geleceğini belirleyip, kritik noktalarda kurumun algısını pazarlayıp satıyorlar. Değerli olan satılır. Değeri yalnızca ürün ve kazançla ölçemeyiz. Kadın sayıları kurumun değerini artıran kriterlerden biri. Kuru kuruya artırmak değil mesele. Karar veren pozisyonlardaki kadınların sayılarını artırmak üzere yönetimi teşvik edebilirler. Karar verici kadın demek en tepede kadın demek değil. Çok ama çok sayıda ve her yerde kadına ihtiyacımız var. Kurumsal dünyaya da kadın eli değmeli.